

Dynaamisten perennaistutusten hoito – kokemuksia Helsingistä

Kaupunginpuutarhurien seuran webinaari 13.3.2024

Iiris Lettojärvi
suunnitteluasiantuntija
Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkitila ja -verkostot –yksikkö

Helsinki

Tilanne tällä hetkellä

- Useita kohteita on suunniteltu, mutta toteutuneita ja takuuhoidon jälkeisessä kunnossapidossa olevia on vielä vähän
- Vuoden 2023 lopussa käynnissä olleissa hankkeissa (eri vaiheissa) reilu 30 kohdetta, joihin on suunnitteilla tai jo rakentumassa dynaamisia istutusalueita
 - Puistoissa, katuvihreää, hulevesien imeyttämistä
- Dynaamisilla perennaistutuksilla tavoitellaan kerroksellisia, monimuotoisia ja muuttuviin olosuhteisiin sopeutuvia kasviyhdyksuntia – istutukset saavat kehittyä

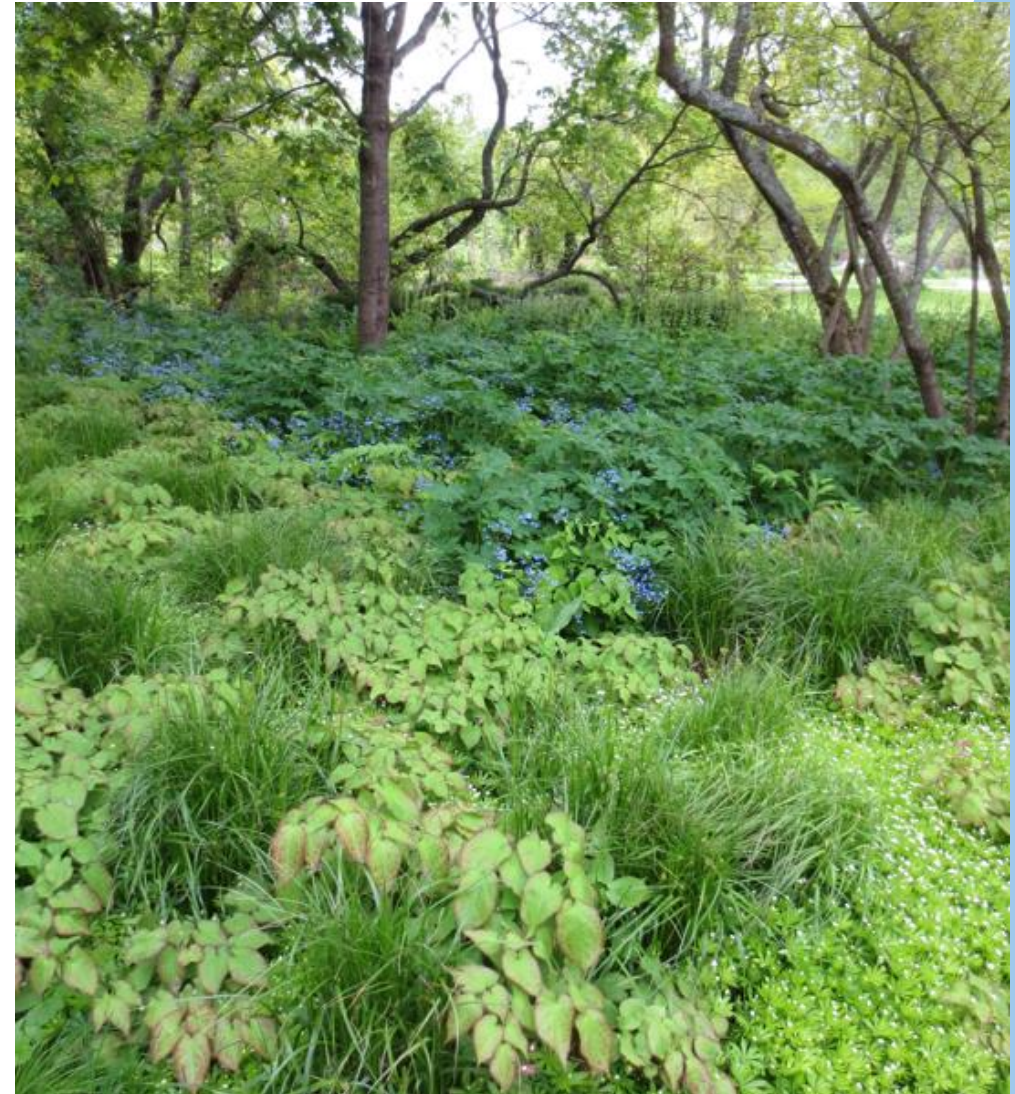
Ensimmäiset kokeiluistutukset

- Pitkäaikaisimpia kokemuksia on saatu Lotta Mäkisen (hortonomi, AMK) opinnäytetyössään suunnittelemista kahdesta dynaamisesta perennaistutuksesta
 - Näistä tilattiin seuranta ensimmäisten 5-6 vuoden ajalta kohteiden suunnittelijalta
 - Raportti julkaistu 2019:
 - <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/aineistot/aineistoja-02-19.pdf>
- Kokemukset ovat olleet hyviä ja istutukset ovat täyttäneet niille asetetut tavoitteet, vaikka perustamisessa ja hoidossa on ilmennyt myös ongelmia

- **Meilahden arboretumin metsäpuutarhaistutus**

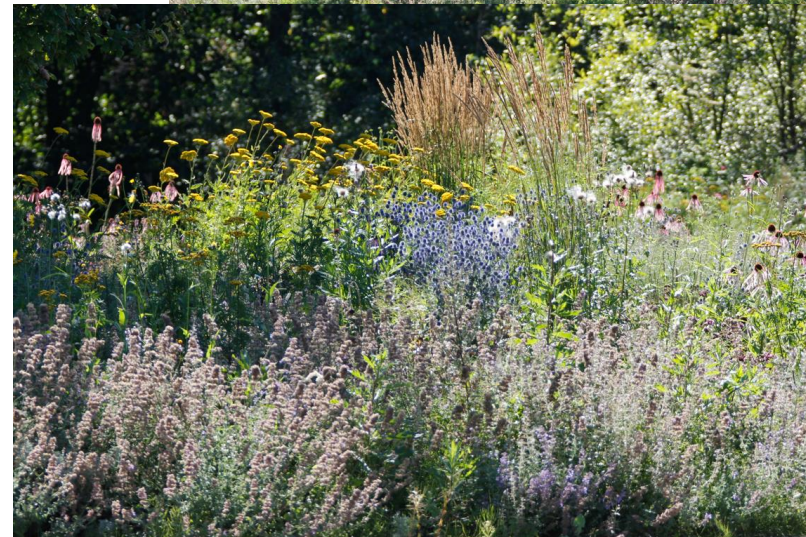
- Perustettiin syksyllä 2012
- Onnistunut hyvin, hoidon tarve pieni
- Hoito lähinnä kitkettä (puiden siementaimet, tummakurjenpolven kasvun rajoittaminen)
- Kasvuolosuhteet vakioidut
- Sama urakoitsija on ollut etu kohteen hoidossa

Kuva: Minna Terho

- **Kannelmäen kiertoliittymän preeriaistutus**

- Perustettiin syksyllä 2013
- Vaihteleva ilme vuodenaikojen mukaan saavutettiin
- Haasteena ollut kasvualustan mukana tulleen kortteen leviäminen
- Suunnitelluista lajeista tarhatyräkki levinnyt liian paljon
- Hoito on muodostunut kitkennästä, siimauksesta keväällä ja siimattujen kasvinosien keräämisestä ja poisviemisestä
- Urakoitsijoiden vaihtuminen usein ja siten tiedonkulun katkokset ovat tuoneet haasteita

Kuvat: Minna Terho

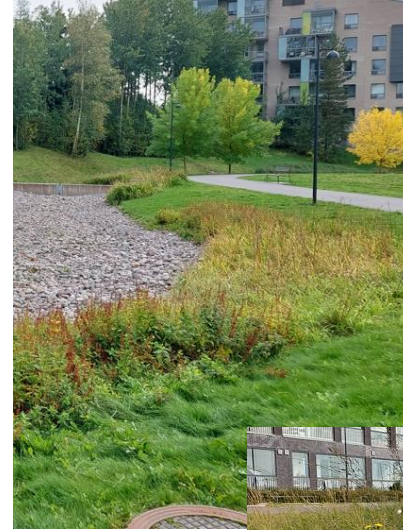
Uudempia kohteita

- Ensimmäisistä istutuksista lupaavia tuloksia
- Kokemusta tarvitaan vielä lisää erilaisista kohteista
 - Onko hoito kustannustehokkaampaa ja ovatko istutusalueet helppohoitoisempia kuin ns. perinteiset perennaistutukset?
 - Millaiset dynaamiset istutukset menestyvät parhaiten?
 - Miten istutusalueiden koko vaikuttaa hoitoon?
- Seuranta ja kokemusten kerääminen tärkeää myös jatkossa
 - Työpajan piha (biohiili, hulevesien imeyttäminen)
 - Kalasatamasta Pasilaan raidehanke (katuvihreä, luonnon monimuotoisuus)
 - Pysäköintipaikat parkkiruuduiksi (katuvihreä)
 - Loviseholminpuisto

Haasteita ja huomioitavaa hoidossa

- Laadukkaan ja rikkaruohottomat kasvualustat ja taimet ovat yhtä tärkeitä kuin ns. perinteisissä perennaistutuksissa kuten nopea viherpeitteisyyden saavuttaminen
- Istutusten sijoittaminen
 - keskellä niittyjä hoito ollut haastavaa
 - dynaamisten istutusten vaihettuminen?
 - hoidettavuus ja hoidon määrä liikennealueilla
 - suola, myyrät, jäniseläimet, koirien aikaansaama lannoitusvaikutus, hiekotushiekan kasaantuminen
- Mikä on rikkaruoho? Esim. yksittäinen valvatti ei vielä näytä pahalta kokonaisuudessa, mutta jos ei kitketä ollenkaan uhkana suunnitellun kasvillisuuden taantuminen

- Hulevesikohteet, viivytyspainanteet
 - veden ja tuulen mukana kulkeutuvien rikkaruohon siementen määrä suurta
 - talvella sulamisen ja jäätyamisen vuorottelu
- Kunnossapidon työntekijöiden ammattitaito korostuu
 - perennojen tunnistaminen siementaimina
 - kasvien ekologian tuntemus
 - kasviyhdyskunnan sukkessio
- Hoito ei ole vakioitua, joten tavoitteet täytyy määritellä yksityiskohtaisesti hoitosuunnitelmassa
 - kaikkea ei voi kuitenkaan ennakoida
 - yhteistyö suunnittelijan kanssa kunnossapidon aikana?
 - tiedonkulun varmistaminen

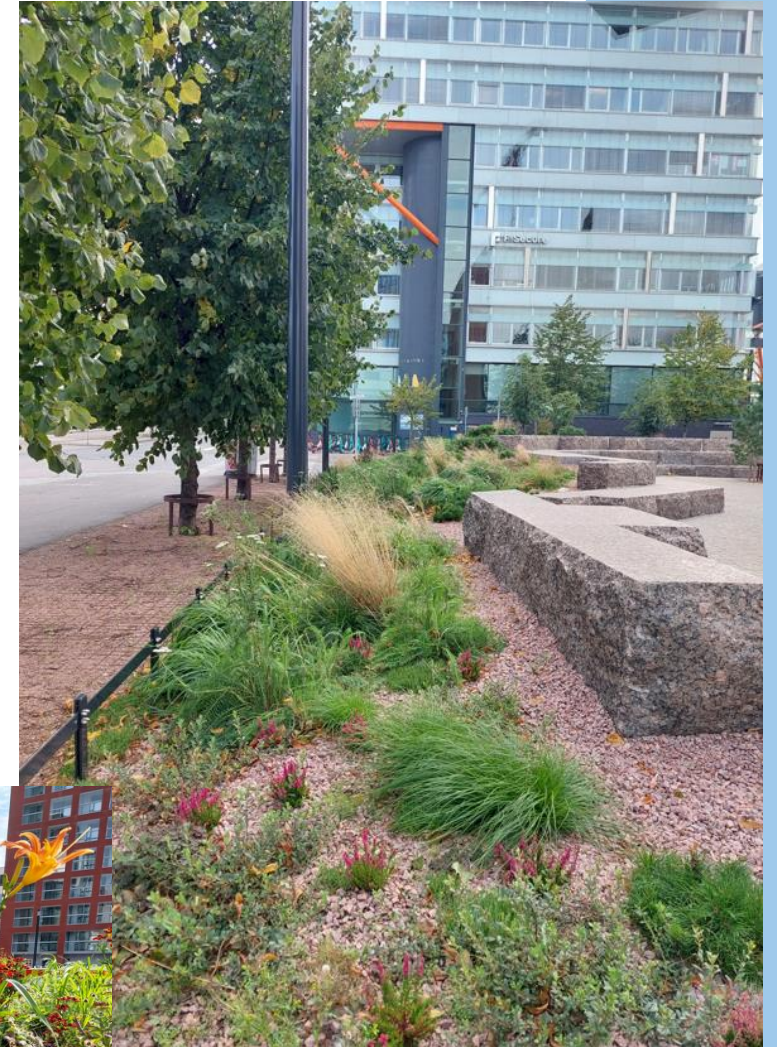

Istutuskohtaisen hoitosuunnitelman tärkeys korostuu

- Istutusten dynaamisuus määrittää hoitosuunnitelmassa
 - Mitä tavoitellaan ja millä tarkkuudella?
 - Tavoitteen avaaminen selkeästi lajitasolla, mitä kasvaa, miten istutus kehittyy
 - Mitä spontaania kasvillisuutta saa tulla ja kuinka paljon?
 - Mikä on hyväksyttävää lajijakaumassa, millaiseen kasviyhdykuntaan pyritään?
- Varsinkin alueilla, joihin istutetaan myös puita olisi huomioitava kasvillisuuden kehittyminen ja siten lajiston muuttuminen
 - puistojen peruskorjauksen sykli 20-30 vuotta
 - pohjakasvillisuuden uusimisen tarve usein ennen tätä

- Aukkopaikkojen istuttaminen
 - kuinka paljon hyväksytään aukkoisuutta?
 - Mitkä ovat täydennysistutettavat lajit?
- Takuuhoidon aika ja sen jälkeinen aika eroteltuna hoitosuunnitelmassa
 - Takuuhoito
 - Istutuksen tavoitetilä viiden vuoden päästä
 - Istutuksen tavoitetilä 10 vuoden päästä

Kiitos!

Lisätietoa:

[Helsingin kaupunkitilaohje – Dynaamiset perennaistutukset](#)

[Helsingin kaupunkikasviopas –Dynaamiset istutukset](#)

Mäkinen, Lotta 2019. Suunniteltu kasviyhdyiskunta. Teoriaa ja kokemuksia kahdesta dynaamisesta perennakoeistutuksesta Helsingissä.

Karilas, Aino 2018. Dynaamiset kaupunkibiotoopit perentojen suunnittelun mallina Helsingissä. Diplomityö. Aalto-yliopisto. Arkkitehtuurin laitos.

Karilas, Aino 2019. Dynaaminen kasvillisuus. Kaunista ja kestävä monimuotoisuutta rakennetuille viheralueille. Viherympäristöliiton julkaisu nro 64.

Helsinki

Kuva Heidi Kiuru